

Motion till riksdagen 2021/22:4472

av **Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2021/22:195 Skärpt straff för gravfridsbrott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag till skärpt straffskala för grovt gravfridsbrott och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Mäns våld mot kvinnor är ett mycket allvarligt samhällsproblem som berör många människors liv och vardag. Det är ett våld som pågår mitt ibland oss. Ett våld som vi sällan märker därför att såväl förövaren som offret anstränger sig för att dölja det. Våldet kan ta sig olika uttryck och ha delvis olika motiv, som det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Brottsstatistiken visar att de kvinnor som utsätts för våldsbrott ofta är bekanta med eller har en nära relation till den som utpekas som gärningsman. Var fjärde kvinna har någon gång i sitt liv utsatts för brott i en nära relation. De har blivit utsatta för systematiska kränkningar och förödmjukelser, inskränkningar av sin frihet, hot, trakasserier, misshandel och/eller sexualbrott. Kvinnor utsätts oftare än män för grovt, upprepat och kontrollerande våld från en partner. I jämförelse med män är det också vanligare att kvinnor utsätts för sexuellt våld i nära relationer. Även i samkönade par kan det förekomma våld. Det våld som hbtqi-personer utsätts för i nära relationer osynliggörs dock ofta och uppmärksammas inte i samma utsträckning som andra former av våld i nära relationer. Mäns våld mot kvinnor definieras av Världshälsoorganisationen (WHO) som ett utbrett folkhälsoproblem och en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Den yttersta manifestationen av våldet är när kvinnor misshandlas till döds, s.k. femicid. I Sverige dödas mer än en kvinna varje månad av en man som kvinnan har eller har haft en nära relation till. År 2018 dödades 22 kvinnor, 2020 dödades 13 stycken (Brottsförebyggande rådet, Konstaterade fall av dödligt våld).

Regeringens förslag

Regeringen föreslår i sin proposition att den straffrättsliga regleringen av brott mot gravfriden i brottsbalken skärps. Straffbestämmelsen om brott mot griftefrid ska kompletteras med en särskild straffskala och en egen beteckning för grovt brott. Straffet för grovt brott ska vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. De olika svårhetsgraderna av brottet ska betecknas gravfridsbrott och grovt gravfridsbrott. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningsmannen tillfogat ett lik en svår skada eller om gärningen inneburit omfattande förstörelse eller annars varit av särskilt hänsynslös eller farlig art. Försök till gravfridsbrott samt försök, förberedelse och stämpling till grovt gravfridsbrott föreslås kriminaliseras. Vänsterpartiet står bakom regeringens förslag men anser att straffet för grovt gravfridsbrott bör vara högre. Här nedan redogör vi för skälen till vårt förslag.

Vänsterpartiets förslag

Vänsterpartiet håller med regeringen om att straffskalan för allvarliga fall av gravfridsbrott bör skärpas. Tillämpningsområdet för griftefridsbrottet har varit oförändrat sedan det infördes i brottsbalken 1965 och straffskalan har inte ändrats sedan 1993. Straffet för brott mot griftefriden är böter eller fängelse i högst två år. Även om det, som regeringen skriver, inte går att dra några säkra slutsatser i fråga om huruvida förekomsten av grova angrepp mot gravfriden har ökat i omfattning så har det förekommit ett inte obetydligt antal fall av likskändningar där den döda kroppen har bränts upp eller kroppsdelar avlägsnats (prop. 2021/22:195 s. 9). Förutom att sådana gärningar utgör en synnerligen grov kränkning av den avlidne och orsakar stort lidande hos närstående, kan de också medföra att en utredning om dödsfallet försvåras. Sådana handlingar kan dessutom hindra efterlevande från att ta ett avsked av den avlidne.

Vänsterpartiet anser dock att skillnaden mellan ett straff för mord/dråp och brott mot gravfriden behöver minskas mer än regeringen nu föreslår. Det är stötande att gärningspersoner ska dömas för ett lindrigare brott genom att förstöra bevisning och försvåra utredning. I flera uppmärksammade fall har män åtalats för att ha mördat och styckat/skändat kvinnor som de haft en nära relation med. I vissa fall har styckningen eller hanteringen av kroppen medfört att mord inte kunnat bevisas då obduktionen inte kunnat visa någon säker slutsats om hur offret dött. Åklagaren har till följd av bl.a. detta inte förmått visa att offrets död orsakats av ett uppsåtligt handlande, varpå gärningsmannen har dömts för brott mot griftefriden till högst två års fängelse.

Vi anser att det vore rimligt med en straffskala för grovt brott mot gravfriden som motsvarar den för grov mened, dvs. fängelse i lägst två och högst åtta år, eftersom styckning och/eller skändning av en kropp ofta har till syfte att dölja ett mycket allvarligt brott.

Regeringen bör återkomma med ett förslag till skärpt straffskala för grovt gravfridsbrott. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Linda Westerlund Snecker (V)

Tony Haddou (V)

Gudrun Nordborg (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Jon Thorbjörnson (V)

Jessica Wetterling (V)